

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری در خصوص:

تقاضای ابطال بند (۱۳) لایحه عوارض سال ۱۳۹۳ شورای
اسلامی شهر خرم آباد

کد گزارش: ۹۵۰۴۰۲۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۴/۲۳

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت اداری

موضوع:

تقاضای ابطال بند (۱۳) لایحه عوارض سال ۱۳۹۳ شورای اسلامی
شهر خرم‌آباد

تهیه و تنظیم:

محمد برومند

نظارت:

مهدی نورایی و سیدمجتبی حسینی‌پور

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۵۰۴۰۲۷

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۵/۰۴/۲۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت: تقاضای ابطال بند (۱۳) لایحه عوارض سال ۱۳۹۳ شورای اسلامی

شهر خرم‌آباد

شاکی: شرکت ره‌آوران سلامت لرستان

طرف شکایت: شورای اسلامی شهر خرم‌آباد

جهات مغایرت شرعی: قواعد فقهی «عدم جواز دارا شدن غیر عادلانه» و «حرمت اکل

مال به باطل»

شماره و تاریخ نامه دیوان: شماره ۱۷۵۴۱۹/۲۰۰/۲۱۰/۹۰۰۰ - ۱۳۹۴/۱۱/۱۰

مقدمه

شرکت ره‌آوران سلامت لرستان، بند (۱۳) «لایحه عوارض سال ۱۳۹۳» شورای اسلامی شهر خرم‌آباد را که برای صدور برچسب گواهی معاینه فنی خودرو پانزده درصد (۱۵٪) عوارض وضع کرده است، مغایر با مواد قانونی و موازین شرعی، از جمله قاعده فقهی «حرمت اکل مال به باطل» و «دارا شدن بلا جهت» دانسته و بدین جهت ابطال این بند را از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تقاضا کرده است.

شرح و بررسی

موضوع شکایت به دریافت عوارض مستقل از مراکز صدور گواهی معاینه فنی خودرو مربوط می‌شود. بدین صورت که شورای شهر خرم‌آباد برای صدور برچسب معاینه فنی خودرو پانزده درصد (۱۵٪) عوارض در نظر گرفته است و آن را مستند به تبصره «۱» ماده (۵۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده^(۱) و بند «۱۶» ماده (۷۱) قانون

۱. ماده ۵۰ - ...

تبصره ۱- شوراها و شوراهای اسلامی شهر و بخش جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدید، که تکلیف

تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران^(۱) و قانون وصول برخی از درآمدهای دولت اعلام کرده است.

این مراکز به استناد بند «۵» ماده (۳۲) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین^(۲)، توسط ستادهای وابسته به شهرداری و مراکز فنی مجاز تشکیل شده‌اند و بر اساس آیین‌نامه‌ی هیأت وزیران در مورد نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی خودرو مصوب ۱۳۹۳/۴/۲۹ اداره می‌شوند.

در رابطه با موضوع شکایت حاضر لازم به توضیح است که قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ در ماده (۱)^(۳) عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران را مشمول

→

آن‌ها در این قانون مشخص نشده باشد، موظفند موارد را حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد، تصویب و اعلام عمومی نمایند.

...

۱. ماده ۷۱- وظایف شورای اسلامی شهر به شرح زیر است:

...

۱۶ - تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود. ....

۲. ماده ۳۲- ...

۵ - (به موجب ماده ۳۵ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی ماده ۳۲ و بندهای آن به استثناء این بند نسخ صریح شده است) انجام معاینه فنی خودروها با رعایت مفاد این بند و متناسب با امکانات کشور اجباری است . ستادهای معاینه فنی خودرو وابسته به شهرداری ها یا مراکز فنی مجاز وظیفه انجام معاینه و صدور برگه معاینه فنی را برعهده خواهند داشت . چگونگی اجرای این بند و زمان بندی و نظارت بر انجام آن و تعیین دوره های معاینه فنی انواع خودروها و هزینه مربوطه متناسب با امکانات هر منطقه به پیشنهاد وزارتخانه های کشور و وزارت راه و شهرسازی با تصویب هیأت وزیران خواهد بود . نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است براساس تصویبنامه مذکور از تردد خودروهای فاقد برگ معاینه فنی جلوگیری نماید . برای صدور هر برگ معاینه فنی مبلغ دو هزار (۲۰۰۰) ریال اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل واریز خواهد شد.

۳. ماده ۱- عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و همچنین واردات و صادرات آن‌ها مشمول مقررات این قانون می‌باشد.

این قانون می‌داند. همچنین در ماده (۵)^(۱) هرگونه انجام فعالیت خدماتی برای غیر در قبال مابه‌ازا را، ارائه خدمات مورد نظر این قانون دانسته است. از سوی دیگر در ماده (۳۸)^(۲) همین قانون، نرخ مزایای بر آنچه در ماده (۱۶)^(۳) مقرر شده است، به عنوان نرخ عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها برای کلیه کالاها و خدمات در نظر گرفته است. لذا مالیات بر ارزش افزوده موضوع این قانون هم شامل سهم مالیات اداره امور مالیاتی و هم سهم عوارض شهرداری‌هاست که به حساب ایشان واریز می‌گردد.

لازم به ذکر است که براساس تبصره «۲» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه، نرخ مالیات بر ارزش افزوده تا پایان برنامه می‌بایست به هشت درصد (۸٪) برسد که از این میان سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها سه درصد (۳٪) به عنوان عوارض است و پنج درصد (۵٪) مابقی، سهم دولت است. البته با توجه به حکم ماده (۳۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) یک درصد نیز به عنوان مالیات سلامت به نرخ مذکور افزوده شد.

حال با توجه به اینکه خدمات ارائه شده توسط مراکز معاینه فنی خودرو در قبال مابه‌ازا می‌باشد و همانگونه که متذکر شدیم چنین خدماتی موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده هستند، لذا صدور برچسب از سوی این مراکز نیز مشمول عوارض و مالیات موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده (اعم از سهم شهرداری و دولت) می‌باشد.

از سوی دیگر مطابق ماده (۵۰)^(۴) قانون مالیات بر ارزش افزوده، برقراری هرگونه

---

۱. ماده ۵ - ارائه خدمات در این قانون ، به استثناء موارد مندرج در فصل نهم، انجام خدمات برای غیر در قبال ما به ازاء می باشد.

۲. ماده ۳۸- نرخ عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در رابطه با کالا و خدمات مشمول این قانون، علاوه بر نرخ مالیات موضوع ماده (۱۶) این قانون، به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - کلیه کالاها و خدمات مشمول نرخ ماده (۱۶) این قانون، یک و نیم درصد (۱/۵٪)؛ ...

۳. ماده ۱۶- نرخ مالیات بر ارزش افزوده، یک و نیم درصد (۱/۵٪) می‌باشد...

۴. ماده ۵۰- برقراری هر گونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکت‌ها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده‌گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز، توسط

عوارض دیگر توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع، برای کالاها و خدماتی که مشمول این قانون می‌باشند، ممنوع است و تنها در تبصره همین ماده، تعیین عوارض محلی برای موارد استثنایی که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده است توسط شوراهای شهر و بخش مجاز شمرده شده است.

در همین خصوص ماده (۵۲)^(۱) قانون یاد شده نیز، قوانین و مقررات خاص و عام مغایر مربوط به دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض بر واردات و تولید کالاها و ارائه خدمات به استثنای موارد مذکور در شقوق ۱ الی ۸ همین ماده را منسوخ اعلام کرده است. بنابراین با عنایت به مطالب مذکور از آنجایی که مراکز معاینه فنی خودرو، به عنوان یکی از ارائه‌دهندگان خدمات موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده هستند، یکی از مؤدیان این قانون نیز محسوب می‌شوند و مالیات و عوارض موضوع این قانون از ایشان اخذ می‌گردد، لذا با استناد به ماده (۵۰) قانون مذکور، که برقراری هرگونه عوارض دیگر توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع، برای کالاها و خدماتی که مشمول این قانون می‌باشند را ممنوع دانسته است، برقراری عوارض جدید توسط شوراهای اسلامی محل ایراد به نظر می‌رسد.

ادله شاکی^(۲)

۱- مغایرت با قواعد فقهی «عدم جواز دارا شدن غیرعادلانه» و «حرمت اکل مال به باطل».

۲- مغایرت با قانون وصول برخی از درآمدهای دولت.

۳- مغایرت با بند (۲۶) ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران.

→

شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می باشد.

...

۲- لازم به ذکر است که در فایل ارسالی جوابیه ای از مشتکی عنه وجود ندارد.

نتیجه گیری

به موجب ماده (۵۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷، برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده ممنوع است. از سوی دیگر با توجه به تعریف «خدمات» موضوع این قانون، صدور گواهی معاینه فنی خودرو در زمره این خدمات قرار گرفته است و لذا مشمول مالیات و عوارض موضوع این قانون است. بنابراین مستند به ماده مذکور نمی توان برای صدور گواهی معاینه فنی خودرو توسط مراکز معاینه فنی خودرو، عوارض دیگری وضع نمود.

همچنین استناد به تبصره «۱» ماده (۵۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بند «۱۶» ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، جهت وضع این عوارض نمی تواند صحیح باشد. چراکه مطابق تبصره «۱» ماده (۵۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده، شوراهای اسلامی شهر صرفاً جهت وضع عوارض محلی که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده است صلاحیت یافته اند. درحالی که تکلیف عوارض صدور برگ معاینه فنی خودرو به عنوان یکی از خدمات، در این قانون مشخص شده است.

علاوه براین براساس ماده (۵۲) قانون فوق الذکر، قوانین و مقررات خاص و عام مغایر مربوط به دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض بر واردات و تولید کالاها و ارائه خدمات لغو گردیده و برقراری و دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض دیگر از تولیدکنندگان و واردکنندگان کالاها و ارائه دهندگان خدمات ممنوع می باشد. لذا استناد به بند «۱۶» ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران در این مورد نیز وجهی ندارد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل‌های آینده، که با کمال دقت و قدرت و نظایف اسلامی و ملی خود
رایجاً و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه‌ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگسازده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سبهد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صلدوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir